

KOSOVO Pola godine nakon osamostaljenja Kosova jačaju poslovne veze s Hrvatskom

Infrastruktura i TE Kosovo prilike za hrvatske tvrtke

Na Kosovu je dvadesetak predstavništava hrvatskih tvrtki, a na jesen stižu osiguravatelji i bankari

MIRKO MLAKAR
 mirko.mlakar@poslovni.hr

Prema podacima Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), u prvom polugodištu ove godine hrvatski izvoz na Kosovo postigao je vrijednost od 24,4 milijuna eura, dok je u istom razdoblju prošle godine iznosio 15,4 milijuna eura. UNMIK-ovi podaci pokazuju da je nakon proglašenja neovisnosti Kosova 17. veljače i hrvatskog priznanja najmlađe europske države 19. ožujka došlo do znatnog povećanja robne razmjene.

S druge strane u prvom polugodištu ove godine hrvatski izvoz u Srbiju zabilježio je znatno manji rast u odnosu na prethodne godine. Dok je lani iznosio 176,5 milijuna eura, ove godine u prvom polugodištu povećan je za samo milijun eura, na 177,5.

Privremeni sporazum

Ako je, prema analitičarima, usporeni rast srpskog uvoza vjerojatno u koleraciji s hrvatskim priznanjem Republike Kosovo zbog tihog bojkota, veliki kosovski rast uvoza iz Hrvatske zacijelo se može promatrati i kao posljedica priznavanja osamostaljenja bivše srbijanske južne autonomne pokrajine.

Ilirjana Shehu, direktorica prištinskoga predstavništva Hrvatske gospodarske komore, tvrdi da je priznanje Kosova utjecalo na širenje hrvatsko-kosovskih odnosa. "Prošle godine i prije priznavanja imali smo desetak različitih upita na dan, a nakon priznavanja Republike Kosovo njihov se broj povećao na 15 dnevno", izjavila je Shehu za Poslovni dnevnik. Predstavništvo HGK otvoreno je prije osam godina - u rujnu 2000., a u rujnu 2006. potpisan je Privremeni sporazum o slobodnoj trgovini između Hrvatske i UNMIK-a.

ILIRJANA SHEHU, direktorica prištinskoga predstavništva HGK

Shehu je uvjeren da su mnoge tvrtke, zainteresirane za poslove na Kosovu, čekale da vide kako će se razriješiti napetosti u vezi s priznavanjem države, zatim su došli godišnji odmori, pa smatra da dolazi vrijeme za više upita i jačanja veza. Očekuje se da će se već na jesen uz dvadesetak postojećih otvoriti još nekoliko predstavništava. Riječ je o tvrtkama iz prehrambene industrije, osiguranja i bankarstva, ali dok ne dobije službenu najavu njihove odluke, Shehu ne želi govoriti koja su to poduzeća.

Zasad na Kosovu djeluje oko 80 hrvatskih poduzeća, među kojima su tvrtke poput Plive, Kraša, Tvornice duhana Rovinj i Varteksa. Predstavništva imaju Podravka, Dukat, Belupo, Pastor, Croatia Sigurimi (osiguranje), a preko zastupstava nastupaju Badel, Saponia, Dalekovođ i drugi. In-

gra je u utorak dobila posao gradnje mosta kraj aerodroma Priština. "Na Kosovu su bili nostalgici prema hrvatskim prehrambenim proizvodima, pa je ta industrija bila prva koja je snažnije ušla na ovdajšnje tržište, ali već su došla i poduzeća poput Ine, Ingre ili Končara. Uskoro očekujemo jači prodor tvrtki iz energetskog sektora. Na Kosovu još postoje svakodnevne redukcije struje, pa će se graditi termoelektrana Kosovo C. U srpnju je na donatorskoj konferenciji u Bruxellesu prikupljena milijarda eura, od čega će najviše ići za energetiku. Osim toga Kosovu je nužna gradnja cesta i uopće infrastrukture, pa je tu prilika i za hrvatske tvrtke", rekla je Shehu.

Biti među prvima

U posljednje su vrijeme značajne poslove na projektiranju i gradnji infrastrukture dobili Ingra, Institut građevinarstva Hrvatske i Hidroelektra. Primjerice, IGH je bio među prvim hrvatskim tvrtkama koje su dobile posao u osamostaljenom Kosovu - projektiranje obnove 35 kilometara magistralne ceste između Prištine i Ferizaja (Uroševca). "Važno je biti prvi na Kosovu koje očekuje veli-

ka infrastrukturna ulaganja i gdje računamo na još poslova. Ne smatram da će nam to otežati proboj na tržište Srbije iako tamo još nismo prisutni", rekao je IGH-ov direktor Jure Radić, koji je najavio osnivanje tvrtke-kćeri na Kosovu. Splitski Konstruktor-inženjering, zahvaljujući i HGK-ovu lobiranju, postao je glavni izvođač radova na gradnji poslovno-stambenog tornja u Prištini visokog 165 metara i, kako nam kaže Shehu, počeli su pripremi radovi na najvećoj investiciji na Kosovu. Direktna ulaganja hrvatskih tvrtki na Kosovu iznose oko 15 do 20 milijuna eura. Kao dosadašnje velike investicije, Shehu ističe Inin terminal Bardhosh (sedam milijuna eura), rashladne komore Leda u Mališevu (dva milijuna eura) te depozit Croatia Sigurimija (2,5 milijuna eura). Budući da su investicije relativno male, veće hrvatske tvrtke još ne objavljuju zanimanje za privatizaciju poduzeća, što je i razumljivo s obzirom na neriješene odnose. No da je nekim hrvatskim tvrtkama kosovsko tržište važno, pokazuje primjer Ericssona Nikole Tesle. Od 808 milijuna kuna lani ostvarenih izvozom 104 milijuna kuna otpadalo je na Kosovo.

